

Undgå søer skal aflives på grund af halthed

Analyse af data fra flere afprøvninger viser, at søerne ofte bliver halte i forbindelse med gruppering i drægtighedsstien.

SEGES
INNOVATION

Af Lisbeth Ulrich Hansen, chefforsker, Seges Innovation, Gris

Cirka 55 procent af de søer, der aflives i besætninger, som er med i Seges InSight, havde ben- og klovproblemer. Søerne aflives stort set i hele cyklus, men selve skaden kan være opstået på et tidligere tidspunkt end selve aflivningen. Forklaringen kan være, at der ofte vil være et kortere eller længere behandlingsforløb, efter en skade er opstået. Samme mønster ses for både unge og ældre søer. (1)

For at blive klogere på, hvornår søerne bliver halte, er data fra flere ældre afprøvninger blevet analyseret. I disse afprøvninger har en medarbejder fra Den rullende Afprøvning vurderet halthed blandt søerne. Vurderingen er foretaget før gruppering, to-tre uger efter gruppering og i nogle tilfælde igen ved flytning til farestalden. (2,3,4,5).

Der er stor risiko for, at søerne bliver halte efter gruppering

Analyse af data på tværs af afprøvninger kan give ny nyttig viden om, hvornår halthed opstår, men også hvilke søer der især er i risiko. Afprøvningsresultaterne var alle gennemført i besætninger, hvor søerne var opstaldet i stabile grupper.

Resultaterne viser, at 20-40 procent af de søer, der ikke var halte før gruppering, var blevet alvorlig halte en uge efter gruppering. I den reste-

rede del af drægtigheden var der yderligere cirka 10-20 procent af søerne, der blev halte.

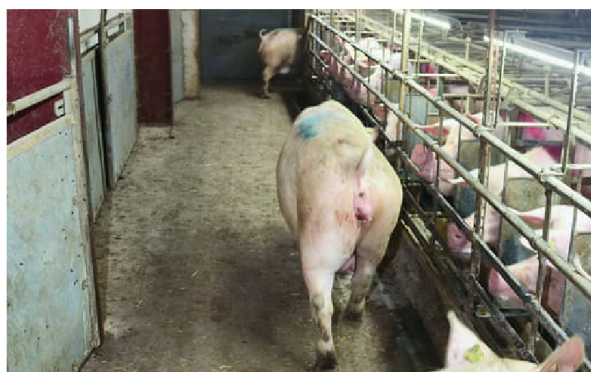
Alvorligt halte søer var behandlingskrævende, og flere af dem blev selvfølgelig flyttet

til sygesti eller aflivet.

Det er altså primært omkring gruppering, at der er stor risiko for, at søerne bliver halte.

Kig efter søer med trippende gang

Endelig viste analyserne, at hvis soen var let halt før gruppering, øgede det signifikant risikoen for, at den også var halt, når afprøvningen sluttede (typisk ved flytning til farestalden). Dette understøttes af nye tal, hvor søer, der havde en let trippende gang før gruppering, havde en signifikant større risiko for at bli-

Når søerne flyttes fra både drægtigheds- og farestalden, skal deres gang vurderes.

Løbesti, hvor søerne grupperes på et skridsikkert underlag (drænet, strøet halmmåtte), som vil forebygge halthed.

ve alvorlig halt efter gruppering, sammenlignet med søer, der ikke var halte før gruppering. Analyserne viser desuden, at 1. kuldssøer havde en signifikant større risiko for at blive halt sammenlignet med ældre søer.

Hvordan kan halthed forebygges?

I den daglige drift skal der således i langt højere grad iværksættes forskellige initiativer for at undgå, at søerne bliver halte. Langt de fleste haltheder opstår i forbindelse med gruppering, så selve stien, hvor søerne skal

grupperes, skal have skridsikkert gulv (velstrøet aktivitetsområde) og gode flugtmuligheder for søerne (minimum tre kvadratmeter/so).

I forbindelse med fravæning skal søer med let trippende gang slagtes frem for at blive løbet. I mange tilfælde kan disse søer allerede observeres ved indsættelse i farestalden. Det giver ofte mulighed for at justere antallet af polte, der skal løbes fire-fem uger senere.

Endelig skal der tages helt specielle hensyn til de unge søer. I nogle besætninger kan ugeholdet opdeles i flere grupper; i andre besætninger kan gyltene grupperes nogle dage, før søerne indsættes i stien.

Fakta

Langt de fleste haltheder opstår, når søerne grupperes, og derfor skal:

- Søer med let halthed slagtes og ikke løbes
- Grupperingsstien have skridsikkert gulv og minimum tre kvadratmeter/so
- Gylte og unge søer bør – hvis det er muligt – opstaldes for sig. Alternativt grupperes, før søerne indsættes i gruppen.